

FRAUDE: EEN GROOT PROBLEEM

Fraude is een groot probleem. Het fenomeen "fraude" trekt grote maatschappelijke aandacht. Het tijdschrift Elsevier wijdde de laatste jaren 2.420 artikelen aan fraude. Het televisieprogramma Zembla besteedde in 10 jaar tijd 23 documentaires aan fraude. De Rijksoverheid publiceerde 4.750 artikelen over fraude in de afgelopen 5 jaar. In de periode 2010-2013 zijn er in de Tweede Kamer 603 Kamervragen over fraude gesteld.

Fraude kost de samenleving naar schatting jaarlijks minstens 11 miljard euro. Belangrijke componenten van dit fraudebedrag zijn (in alfabetische volgorde):

Belastingfraude

Jaarlijkse schade: tussen de 4,3 en 23 miljard euro

Onder belastingfraude wordt onder meer verstaan: het zwartwerken (dat wil zeggen het niet betalen van premie- en loonbelasting). Van de omvang van zwartwerken zijn geen cijfers bekend.

Vermoedelijk wordt er massaal gefraudeerd met toeslagen. Zo blijkt het mogelijk om toeslagen op andermans naam met de eigen DigiD aan te vragen.

(Bron: NRC, dd. 19 september 2011).

Beleggingsfraude

Jaarlijkse schade: tenminste 750 miljoen euro. Pakkans: gering.

(Bron: DNB, Roest, F. (2007) *Beleggen in gebakken lucht. Functioneel Parket OM. De schatting van DNB is conservatief, in werkelijkheid zal het hoger liggen, zeker als de fallout van internationale beleggingsfraudes in Nederland wordt meegerekend (zie Enron, Parmalat, Credit Lyonnais e.d.)*)

Faillissementsfraude

Jaarlijkse schade: 2 miljard euro. Pakkans: 2 procent.

(Bron:

- *Tromp, N., Snippe, J., Bieleman, B.: Preventieve maatregelen horizontale fraude. WODC.*

- *Over pakkans: oratie prof. Mr. T. Hilverda, 25 mei 2012.*

- *Het tv-programma Zembla besteedde op 14/12/12 een uitzending aan faillissementsfraude onder de titel "Nederland fraudeland".)*

Sociale fraude

Jaarlijkse schade: tenminste ca. 50 miljoen euro.

Onder sociale fraude wordt verstaan het opzettelijk verkeerde informatie geven of zaken verzwijgen om onrechtmatig aanspraak te kunnen maken op een sociale uitkering, of om deze te behouden.

In 2010 is voor €53 miljoen aan bijstandsfraude opgespoord en voor €66 miljoen aan fraude met andersoortige uitkeringen. Om een schatting te kunnen maken van de totale fraude moet met twee factoren rekening worden gehouden. In de eerste plaats vindt detectie meestal plaats boven een bepaald minimum (zie bijvoorbeeld het rapport "Fraudegevallen in WWB boven de aangiftegrens", ministerie van SZW, 2012). De tweede factor is het percentage dat daadwerkelijk wordt opgespoord. Indien dit laatste maatgevend is, dan wordt het totale fraude bedrag bij bijvoorbeeld 5% rond €1 miljard op jaarbasis. Dit bedrag wordt hoger indien de ondergrens verlaagd wordt.

Van mensen die met uitkeringen hebben gefraudeerd wordt na 5 tot 10 jaar terugbetaling het resterende bedrag kwijtgescholden. Desondanks stond in 2012 bij de vier grote steden nog een bedrag van ruim 200 miljoen euro aan vorderingen open. Een deel van de fraudeurs blijkt met de noorderzon te zijn vertrokken.

(Bron: VNG Magazine dd. 9 september 2011: *Grote schade door uitkeringsfraude.*)

Vastgoedfraude

Jaarlijkse kosten: onbekend. De Universiteit Leiden doet onderzoek naar de omvang van de vastgoedfraude. De vastgoedfraude met het Philips pensioenfonds kende een schade van 200 miljoen euro.

Onder vastgoedfraude wordt onder meer gerekend: hypotheekfraude, het witwassen in gebruik en onrechtmatige bewoning. Vastgoedfraude krijgt steeds meer aandacht. Het ministerie van Veiligheid en Justitie doet onderzoek naar vastgoedfraude in de pensioenfondsen (vermogen €650 miljard) ten behoeve van een preventieve doorlichting van de pensioensector. De gemeenten Den Haag en Rotterdam hebben convenanten opgesteld met de Stichting Fraudebestrijding Hypotheken (SFH) met als doel onder meer het tegengaan van "huisjes melken".

(Bron :

- *Fraude Loont*, Stichting Toekomstbeeld der techniek, Universiteit Twente. http://stt.nl/wp/wp-content/uploads/2013/02/STT-ICT_en_Fraude-publicatie_fraude_loont.pdf

- *Notitie PBLQ Zenc* dd. 4 mei 2012

Verzekeringsfraude

Jaarlijkse schade: 1 miljard euro. Pakkans: 1 procent.

(Bron:

- Rapport Fraude loont, Universiteit Twente, p. 21. http://stt.nl/wp/wp-content/uploads/2013/02/STT-ICT_en_Fraude-publicatie_fraude_loont.pdf

- Basis Gegevens: Verbond van Verzekeraars (interview secretaris VvV).
<https://www.verzekeraars.nl/Paginas/Home.aspx>

Zorgfraude

Jaarlijkse schade: 2 à 3 miljard euro

Pakkans: 2 procent (*geschat op basis van publicaties zorgverzekeraars*).

(Bron:

Op basis van onderzoek SAS kan de totale schade aan zorgfraude in Europa worden geschat op 56 miljard per jaar (SAS; 2011). Dit is ongeveer 5% van het totale bedrag dat aan zorg wordt besteed. In Nederland wordt 74,5 miljard aan zorg besteed. Extrapolatie van een schade van 5% komt neer op 3 à 4 miljard euro per jaar. Andere schattingen gaan uit van 2 tot 3 miljard per jaar).

Overige voorbeelden van veel voorkomende fraude

- 90.000 beboete mensen worden niet gevonden en de boete dus afgeschreven
- 30.000 veroordeelden zijn onvindbaar
- 360.000 woningen staan administratief leeg
- 200.000 afwijkingen in het adressenbestand van het Kadaster
- 120.000 stukken grond zijn van mensen die ten minste vijf jaar dood zijn
- 36.000 klanten belastingdienst hebben een onbekend adres
- 400.000 klanten van de Belastingdienst hebben een "potloodadres", dus afwijkend van de GBA
- 40.000 studenten frauderen met de uitwonende studiebeurs
- Nederland had in 2013 0,5 miljoen spookburgers
- 400.000 Nederlanders hebben de status Vertrokken Onbekend Waarheen (VOW) in de GBA
- 60.000 UWV-klanten wonen in Amsterdam, maar zijn niet bekend in de GBA